

محمدرضا ولدبیگیان، معلم ایلامی:

شکم گرسنه به دنبال یادگیری نیست

محمدرضا ولدبیگیان، سال‌ها است که در مناطق مختلف روستایی، دوردست، عشایری و شهری استان ایلام تدریس می‌کند. او در حوزه مشاوره در مدارس فعالیت می‌کند و به دلیل نوع درس‌اش ارتباط زیادی با دانش‌آموزان دارد و از نزدیک با دانش‌آموزان زیادی صحبت می‌کند. ولدبیگیان گلابه‌هایی از نوع توزیع شیر و توزیع نشدن تغذیه رایگان در مدارس دارد و شیوع سوءتغذیه در مناطق مختلف استان ایلام را یادآوری می‌کند؛ استدلال او بر یک جمله کلیدی استوار است: شکم گرسنه به دنبال یادگیری نیست. گفت‌وگو با او را به عنوان کسی که تجربه حضور در مدارس مناطق کم‌تر برخوردار را دارد بخوانید:

بچه‌ها نتوانند کلسیم موردنیاز بدن خود را جذب کنند. واقعا در اکثر روستاها و مناطق محروم استان‌مان ما سوءتغذیه را به عینه دیده‌ایم و تجارب ما نشان می‌دهد که گاهی بچه‌ها بدن‌شان ضعیف پیدا می‌کنند و قادر نیستند درس بخوانند و در فعالیت‌های آموزشی شرکت کنند.

موضوع شیر خیلی موضوع مهمی است و امیدوارم توزیع مناسب آن در بین دانش‌آموزان بتواند کمبودها را جبران کند و وضعیت جسمانی و سلامتی دانش‌آموزان بهبود پیدا کند.

این سوء تغذیه چه تاثیری بر رغبت دانش‌آموزان

شما تجربه‌ای از سوء تغذیه در مناطقی که در آن‌ها فعالیت آموزشی کرده‌اید دارید؟ به طور کلی وضعیت تغذیه بچه‌ها در این مناطق چگونه است؟

از لحاظ تغذیه در مناطق آموزشی ما سوءتغذیه وجود دارد. در مناطق ما دسترسی به اهم منابع تغذیه کم است. برای دانش‌آموزان کلسیم خیلی لازم است. نه تنها در روستا بلکه در داخل شهر هم دانش‌آموزان به منابع تغذیه سالم نیاز دارند، در حالی که این دسترسی وجود ندارد. بخشی از مردم می‌گویند این به دلیل عادت است ولی ما می‌گوییم دسترسی کمی که به منابع لبنی دارند باعث شده است که

به مدرسه دارد؟ چه اثری بر یادگیری آن‌ها می‌گذارد؟

یکی از مباحث ورود به فعالیتهای آموزشی آمادگی جسمانی و روانی دانش‌آموز است که باید از آن برخوردار باشند. بخشی از آمادگی جسمانی هم ارتباط مستقیم با تغذیه دانش‌آموزان دارد. شکم گرسنه به دنبال یادگیری نخواهد بود. تاثیر دارد و تاثیر آن را هم ما به عینه دیده‌ایم.

توزیع شیر یا صبحانه دادن چه اثری بر یادگیری دانش‌آموزان می‌گذارد؟ آیا به تمایل دانش‌آموزان به حضور در مدرسه کمک می‌کند؟

در مقطعی از زمان ما توزیع شیر در بین دانش‌آموزان را دیدیم. حتی زمانی تغذیه رایگان هم بین دانش‌آموزان توزیع می‌شد. زمانی توزیع تغذیه در مناطق روستایی ما خیلی اهمیت داشت و بین آن‌ها توزیع می‌شد و دانش‌آموز با آمادگی در کلاس‌ها شرکت می‌کرد، متأسفانه تا جایی که من اطلاع دارم دیگر این کار هم انجام نمی‌شود و تغذیه رایگان هم بین دانش‌آموزان توزیع نمی‌شود.

زمانی که تغذیه رایگان بین دانش‌آموزان توزیع می‌شد، واقعا با رغبت زیادی استقبال می‌کردند و از آمادگی خوبی برخوردار شده بودند. تغذیه بر آمادگی جسمانی دانش‌آموزان و حتی آمادگی آن‌ها برای ورود به فعالیتهای آموزشی تاثیر مثبتی دارد. وقتی این تغذیه توزیع می‌شود باعث رغبت دانش‌آموز برای حضور در مدرسه می‌شود. ابتدای صبح وقتی آدم از خواب بیدار می‌شود حتی بالغ هم باشد میل به خوردن حتی در منزل هم وجود ندارد اما بعد از گذشت یک ساعت از فعالیت آموزشی ما می‌دیدیم که دانش‌آموزان با میل زیادی از خوردن صبحانه و همان تغذیه‌ای که توزیع می‌شد، استقبال می‌کردند.

دریاه شکل توزیع نظری دارید؟ شیر درست بین بچه‌ها توزیع می‌شود؟ به موقع می‌رسید؟

نوع توزیع هم گاهی اوقات مشکلاتی را در نوع تغذیه و این شیر رایگان ایجاد می‌کرد. گاهی شیر به روز توزیع نمی‌شد و بر روی میز دانش‌آموز قرار نمی‌گرفت. در هفته ممکن بود آخر هفته شیر به مدرسه برسد، به همین خاطر سهم هر دانش‌آموز هر چقدر هم بود دو بسته شیر یا سه بسته شیر تحویل دانش‌آموز می‌دادند و به منزل می‌بردند. یعنی هدف و عملیاتی که مورد نظر بود که دانش‌آموز تغذیه‌ای که تحویل می‌گرفت در همان ساعت مورد نظر مصرف می‌کرد و دانش‌آموز با رغبت مصرف می‌کرد عملی نمی‌شد.

توزیع شیر در استان، ارسال توسط استان به شهرستان‌ها و مناطق و به همین ترتیب توزیع در مدارس روستایی و انواع مدارس مدت زمان زیادی طول می‌کشید. یعنی ممکن بود تغذیه هفته اول مهرماه، در هفته اول آبان به مدرسه می‌رسید و مدارس هم به صورت جمعی و کلی سهم دانش‌آموز را جدا می‌کردند و تحویل می‌دادند. دانش‌آموز هم گاهی نه، یقینا این تغذیه‌ها را به منزل می‌بردند و مصرف هم نمی‌کردند و به نوعی این سیاست‌گذاری که برای تغذیه دانش‌آموز انجام گرفته بود مسیر اصلی خود را طی نمی‌کرد و این پروسه به نتیجه نمی‌رسید.

خود دانش‌آموزها از شیر یا هر نوع خوراکی در مدرسه استقبال می‌کردند؟ تجربه‌ای داشته‌اید که استقبال نکنند؟ اگر بوده چه دلیلی داشته؟

شما از هر کارشناسی بپرسید می‌گویند توزیع شیر بین دانش‌آموزان اهمیت زیادی دارد. اگر هم ما بنا داریم که با این نیت و اهمیت، شیر توزیع کنیم، متأسفانه گاهی توزیع شیر پایین‌ترین و نازل‌ترین سطح توزیع را دارد. این پروسه دقت عملی ندارد. الان کارشناسان تغذیه را در مناطق تعطیل کرده‌ایم و مسوولی در این زمینه وجود ندارد. جالب است من در یک مقطع در سازمان دانش‌آموزی بودم و مسوول توزیع شیر مدارس را تا میز دانش‌آموز را با سازمان دانش‌آموزی قرار داده بودند. جالب بود در ایام تابستان بود که مدارس تعطیل بود کامیون شیر فرستاده بودند و گفته بودند این برای دانش‌آموزان است. نگاه می‌کردیم می‌گفتیم قطعا این‌ها برای سال تحصیلی بوده است و مطمئنا یک جای کار لنگ شده است که با این فاصله زمانی ارسال شده است. می‌گفتند حالا ایرادی ندارد این شیرها را به مجتمع‌های تابستانی‌تان تحویل دهید.

شکی نیست که تغذیه دانش‌آموز اهمیت دارد، در آموزش او تاثیر مثبت دارد و کسی هم این را قبول ندارد که کسی با شکم گشنه در فعالیت آموزشی شرکت کند و به صورت کیفی صد در صد مطلب را دریافت کند. نحوه توزیع، نحوه دریافت و مدیریت این موضوع بسیار اهمیت دارد.

توزیع شیر یا خوراکی باعث تغییر فرهنگ غذایی دانش‌آموز یا اهالی خانه‌اش می‌شود و آن‌ها شیر را در میان غذاهای خود قرار دهند؟

بعضی‌ها واقعا نسبت به مسائل لبنی و نوع تغذیه و مصرف شیر در برنامه غذایی خود غافل هستند. پیش آمده است که اصلا دانش‌آموز با آن روش ناصحیح توزیع که شیر زیادی به او تحویل داده‌اند و او به منزل برده است، اهل منزل هم راغب شده‌اند و مصرف کرده‌اند. این مداخله اگر مناسب باشد و این توزیع اگر به موقع باشد قطعا بعدها در خارج از محیط آموزشی بر روی برنامه غذایی آن‌ها اثر دارد و تغییر هم ایجاد می‌کند.

مشکل کمبود چه دلایلی داشته؟ مشکلات اقتصادی یا دسترسی نداشتن به لبنیات یا دلایل دیگر؟

بعضی روستاها هست که با مسائل دامداری آشنا هستند و شاید مصرف داشته باشد اما وضعیت این است که مناطق شهری و مراکز شهرها هم از این فرآورده گریزان هستند، یا قدرت اقتصادی ندارند که لبنیات تهیه کنند و دلایل متعدد دیگری هم که باعث شده است استفاده آن‌ها بسیار کم باشد. کمبود مصرف شیر و لبنیات غیر از دلایل اقتصادی در استان ما فکر می‌کنم ناشی از عدم آگاهی و عدم دسترسی یا دسترسی سخت باشد. گاهی اوقات مواد لبنی‌ای که مهر استاندارد خورده باشد وجود ندارد و مردم اطمینان کافی ندارند و در این زمینه برای مصرف مواد لبنی از فرآورده‌های محلی استفاده می‌کنند و به این طریق نیاز خود را فراهم می‌کنند.

بعضی‌ها واقعا نسبت به مسائل لبنی و نوع تغذیه و مصرف شیر در برنامه غذایی خود غافل هستند. پیش آمده است که اصلا دانش‌آموز با آن روش ناصحیح توزیع که شیر زیادی به او تحویل داده‌اند و او به منزل برده است، اهل منزل هم راغب شده‌اند و مصرف کرده‌اند. این مداخله اگر مناسب باشد و این توزیع اگر به موقع باشد قطعا بعدها در خارج از محیط آموزشی بر روی برنامه غذایی آن‌ها اثر دارد و تغییر هم ایجاد می‌کند.